ئایندەی هەرێمی کوردستان لەبەردەم دوڕیانی ستەم و سیستەمدا ... گەشتیار مەحمود

زۆربەی وڵاتە دواکەوتووەکانی ئێستای جیهان بەهۆی نەبوونی سیستەمێکی مۆدێرن و گونجاو بۆ بەڕێوەبردن ڕۆژدوای ڕۆژ لەمەرگی دەسەڵات نزیک ئەبنەوە و ڕێژەی هەزاری بەرەوهەڵکشان دەچێت و باری ژیان وگوزەرانی هاونیشتیمانیان دژوارو سەختردەبێت. چونکە هەرکاتێک گێژاوی پێککەوتنی حوکمڕانیەکی نادروست و نادادپەروەر باڵی بەسەرنیشتیمان کێشا و هاوڵاتی تێیدا ڕوتایەوە، لەئاکامدا دواڕۆژی نەوەکانیش سەرگەردانی و دەردەسەری دەبێت. ئەگەر لە هەرشوێنێکی ئەم جیهانەدا دادپەروەری گەشەی نەکرد ئەوا تەواوی مێژووی قوربانیدان و کۆڵنەدانی ئەوگەلە لەژینگەیەکی ناهۆشیاری دا ئەخاتەژێرپرسیارەوە، وەکو خەونی ئەو شۆرشگێڕە وایە کە ئاگرلەجەستەی بەربدا وبسوتێ بەوخەیاڵەی تاریکی چاوی کاروانی گەلێکی نابینا لەناوببات!

بێگومان قەدەری هەرێمی کوردستانیش واهەڵکەوتووە کوێرەوەری و ساویلکەی و ناهۆشیاری گشتی خاڵی لاوزی گەلی کوردبێت تابکەوێتە ژێرەکەفی دەستی چەندگروپێک لەژێر ناوی نەتەوەیی و سەبەری حوکمی خۆماڵی هاوڵاتیانی گیرۆدەی هەموو زوڵم و ستەمێک ببنەوە. هەر لە داڕزانی بەری ئازادی و قوربانیدانی گەلی کوردەوە تادەگاتە ستەمی مووچە هەمووی لەکەوتەی بەرژەوەندی مەرامی گروپێکی خ[illegible]فاوی بڕیاربەدەستانی کوردبووە. ئەوچینەی هەمیشە لەئاوێنەی شکاوی سیاسەتدا ئامانجیان کاری گەشدانی گیانی هاونیشتیمانی بووە بەدەرخواردی ژەهری سیاسەتی حیزبی، تەنانەت بەوەش نەوەستاون تا شۆستەی شەقامەکانیش لەڕەنگی ئاڵای حیزبی حیزبێنراوبن! ئەمە نموونەی مێژووی ئەقلیەتی سەرانی حیزبی کوردین کە ویستی داهێنان و نوێگەری لە بەڕێوەبردن و کوالیتی ژیانی (هاوڵاتی، پێشمەرگە،کرێکار،فەرمانبەر،هتد …..)لەئاستێکی نزم وپڕمەترسدار ڕەنگبداتەوە. لەژێر هەیمەنەی دەسەڵاتێکی داڕزاودا هاونیشتیمانی بە هەناسەیەکی تری ژیان و دۆخی مەمرەومەژی ناچارکراوی دەست پانکردنەوەو سواڵکەریی بەپیشەکراوبە، بەجۆرێك لەنیشتیمانێك خەلکی کەرامەت و شکۆی مرۆڤایەتی هەمیشە تێداشکێندراوبێت!

بەداخەوە، بەهۆی سەرسەختی و بەژەوەندخوازی حیزبی لەماوەی چارەکە سەدەیەک لە حوکمڕانی کوردی هەرچی داهات و خێروبێری ئەم نیشتیمانەیە لەنێوگروپێک بەش بەش کرا و لەکۆشک وتەلارەکان گلدرایەوەو خۆشبژێوی نەوەی نەوەکانیان مسۆگەرکرا. گەلی ڕەشوڕوت و هەژار و نەداریش لەبێ مووچەیی و بێ خزمەتگوزاری و بێکاری هەموو یاسایەکی ویژدانی مرۆڤایەتیان شکاند. تائەوڕادەیەی هاوڵاتی کورد بەبەرچاوی هەموودونیا لەکەناڵەکاندا بانگەوازی فرۆشتنی گورچیلەکەی هیوای دەستکەوتی پارەی پاروە نانێك بەمناڵەکانی دواچارەسەریبێت، خانەنشینکراو لەپاداشتی ڕەنجوماندوبوونی لەچاوەڕوانی سەرەی مژدانەی چەندتاقەهەزارەکی موچەی بەدراو کەتاڕۆژی ژیانی بێت، قوتابی وخوێنکار بەپێشکەوتنی زانست و فێربوون ڕوخانی خوێندنگایەک گۆرستانی خەونەکانی بێت، مناڵێک لەباوەشی چاودێری تەندروستی چارەنوسی بەدراویبێت، باوکێک بەداوای دەرمانی دەردوئازاری جەستەی باجی چاو دەرهێنانیبێت.

بۆیە بەکۆتاهاتنی ئەم ستەم و کارەساتە ویژدانهەژێنانەو چیرۆکە جەرگبڕو مەرگەساتانە، بڕیاری ستەمی مووچە و سیستەمی وەزارەتی دارایی هەڵبوەشێتەوە. پێویستە لەهەنگاوی یەکەمدا، خێروبێری ئەم مەملەکەتە لەژێر چنگی گروپی حیزبی بە ناوی وەزارەتی دارای وئابوری هەرێمی کوردستان دەربهێنرێت و لەڕێگای فیزەکارتێک مووچەی مانگانە لەلایەن حکومەتی ناوەندی دابینبکرێت و لەبانکی فیدرالی شارەکان فەرمانبەر بتوانێ بیکاتە دروا. بەمەش ئەرکی وەزارەتی دارای کۆتای پێدێت و هەڵدەوەشێتەوە و دەتوانرێ لەژێرناوی نوێنەرایەتی کورد لەوەزارەتی دارای حکومەتی فیدرال ئۆفیسێک بەکاروباری هونەری موچەی فەرمانبەرانی هەرێم جێگای ئەم وەزارەتە پێبکرێتەوە. ئەم هەنگاوە لەبەرژەوەندی هەرێمە چونکە تەکانێک دەداتە بەر سیاسەتی حکومەت کەگرنگی بەبوژانەوەی کەرتی کشتوکاڵ وپیشەسازی وگەشتوگوزاری بدات و وەک سەرچاوەی داهات پشتی پێببەستێ و ناوەندی کار بەهاوڵاتی فەراهم دەبێت و ڕێژەی باج و دەرامەت زیاددەبێت وداهاتی ناوخۆ ئەبوژێتەوە.

لە هەنگاوی دوەمدا، ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان پەیکەری هەلوەشاوەی وەزارەتی دارای بەگشت فەرمانبەرەکانیەوە لەچوارچێوەی وەزارەتێکی نوێ بەناوی وەزارەتی خزمەتگوزاری مرۆیی ڕێکبخاتەوە، داهاتی پشکی کورد بەڕێژەیی لەداهاتی باج و ڕسوماتی ناوخۆو گومرگ و فرۆکەخانەکان و دەروازەسنوریەکان بخرێتە گەنجینەی ئەم وەزارەتە نوێ یە، پلانی ساڵانەی وەزارەتەکە ئەرکی ماددی سەنتەری نەخۆشی

ئۆتیزیم و تالاسیما و شێرپەنجە و خانەی بەساڵاچوان و خانەی مناڵە بێسەرپەرشتان و تێچوی ئەو نەخۆشیانەش بگرێتەئەستۆ هەرکاتێك هاونیشتیمانی لەدەرەوەی وڵات پێویستی بەچارەسەری پزیشکی بێت، لەگەڵ دەستەبەرکردنی کەرەستەی کەمئەندامان وپەککەوتووان و دابینکردن سەرجەم پێداویستی سەنتر و خانەکان.

ئەم هەنگاوە هاوشێوەی زۆرێک لە هەرێمە پێشکەوتوەکانی جیهانە وەک هەرێمەکانی وڵاتی کەنەدا کە ساڵانە بەشێک لەداهاتی باج ودەرامەتی هەرێمەکەی لەپشکی باج ودەرامەتی حکومەتی ناوەندی فیدرال دەستیدەکەوێت و گلیدەداتەوە لەژێر ناوی (Canada Revenue Agency) واتە بەکاربەریی باج ودەرامەتی کەنەدا بەخزمەتی هاوڵاتیانی هەرێمەکەی بەکاریدەهێنێتەوە. دەکرێت لەهەرێمی کوردستانیش هەمان بیرۆکە پەیڕەوبکرێت و بەتەهەی گەڕانەوەی ڕێزوشکۆمەندی بەهاونیشتیمانی تاوەکو هەستی نەتەوەیی و خۆشەویستی خاک و نیشتیمان چەکەرەبکات و هەستی ڕێزگرتن و بەهای مرۆقبوون بچێتەوە قالبی خۆی. بەدەر لەم هەنگاوە هاوڵاتی لەئەگەری دوچاری نەخۆشیەکی کوشندە ، کەمئەندامی و تەمنداری، ….دا، دەبێ بەدیارمەرگەکی هێواش دواڕۆژەکانی تەمەنی بژمێرێت! لەناخەوە تێکشا و داروخاوە چونکە هاوڵاتی لێقەوماو کاتێک کەموکوڕیەکەی لەتوانای چارەسەری خودی خۆی بەدەربوو ئیتر زۆرجار ناچاردەبێ پەنا ببات بۆ سواڵکەردن و دەستپانکردنەوە ئەمەش ئەوپەڕی بێڕێزی و ڕیسوایی یە حکومەت دەرحەق بەهاونیشتیمانی بکات!

ئەو توێژە هەڵپەرستە سیاسییەی، ترس و دڵەڕاوکێ لەهەناوی گەل بەرپادەکەن بەبیانوی پڕوپاگەندەی پیلانگێری و مەترسی سەرقەوارەی هەرێم و بیانوی دەستی کردنی کێشەی مووچە وبودجەی هەرێم تەنها ئەرکیان ترسی لەدەستدانی دەستکەوتی پلەو پۆستی چینی دەسەڵاتدارانی هەرێمە. چونکە ئەگەر توێژێکی خەمخۆری گەل لەم مەملەکەتدا بوونی هەبوایە چارەنوسی ئەم گەلە بەم نەهامەتی و مەرگەساتە نەدەگەیشت. هەموو ئاماژەکان دەریدخەن کە ئەگەر تەواوی کێشەی مووچەی فەرمانبەران لەلایەن حکومەتی بەغدا چارەسەرکرا ئەوا کێشەی قەرزی کۆمپانیانەوتیەکان جارێکیتر نێوان هەرێم وبەغدا ئالۆزتردەکاتەوە و هیچ چارەسەریەکی ڕیشەیی لە ئامادەباشی دانیە، دوورنیە ئەم قۆناغە مەترسیدارە سەرهەڵبدات و جارێکی تر مووچەوقوتی رەشوڕوت بکەوێتەوە ململانێ ی دادگای فیدارلی عیراقی بەپاساوی قەرزی کۆمپانیانەوتیەکان هاونیشتیمانیان ببنەوە قوربانی. بۆنموونە ئەگەر لایەنێکی خەمخۆر لە ڕۆژی ڕەشی تەنگانەی

کورد لەجیاتی بیرۆکەی پاشەکەوتی مووچە، ئەگەر گرفتی قەرزی ملیاردۆلاری کۆمپانیا نەوتیەکان بەگوێرەی ڕێژەی کورسی حیزبەکان لە پەڕلەمانی کوردستان بەپڕۆژەیاسایەک بخرایە ئەستۆی سەرکردە پارەدارە بلیۆنەرەکانی حیزبەکوردیەکان ئەوکات ئەم گەلەشکەشکاو و ڕەنجەڕۆ نەئەبوو. لەداهاتووش نەوەی کورد باجی هەڵەی سیاسی حیزبەکانی نەئەدا و نیشتیمان نەئەکرا بە دۆزەخی خەونەکانی نەوەی نەتەوەی کورد. چونکە لەم هەڵومەرجە نالەبارەدا هیچ داهاتووەکی بەرنامەداڕێژراو نیە تاوەکوکێشەچەنراوەکانی گەلی کورد بنەبڕکات. کەواتە لەئێستاوە قەدەری داهاتووی نەوەی کورد لەدوڕیانێکی تاریکدا بەقەرزێکی سەپێندراو سپێردراون.